

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse
Att.: Sekretariatet Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse
Vejlesøvej 29
8600 Silkeborg

deb@erst.dk

Den 22. november 2019

Høringssvar på Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses udkast til strategi for decentral erhvervsfremme 2020-2023

Dansk Erhverv takker for muligheden for at afgive høringssvar på Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses udkast til strategi for decentral erhvervsfremme 2020-2023.

Udkastet til strategi for decentral erhvervsfremme 2020-2023 giver i struktur og indhold afsæt for at fastholde en forenklet, virksomhedsnær og efterspørgselsstyret erhvervsfremme, der fremmer danske virksomheders produktivitet, konkurrenceevne og internationalisering.

Dansk Erhverv har følgende bemærkninger til de respektive afsnit i strategiudkastet.

Indledning

De i udkastet angivne strategiske pejlemærker for decentral erhvervsfremme jf. side 5 finder Dansk Erhverv er væsentlige og kritiske succesfaktorer for opnåelse af målene og intentionerne i Lov om erhvervsfremme samt fremme af virksomhedernes produktivitet og internationale konkurrenceevne.

Strategiudkastet giver samtidig Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse mulighed for at monitorere at erhvervsfremmesystemet er og forbliver enkelt, sammenhængende og behovsdrivet.

Ligeledes giver strategiudkastet grundlag for at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse sikrer at kommercielle rådgivningsvirksomheder indenfor forretningsservice, innovation og produktudvikling, kapital og andre typer af service ikke udsættes for nogen form for konkurrence fra offentlige aktører.

Del 1. Drivkræfter for vækst og udvikling i hele landet

De i afsnittet tværgående angivne drivkræfter er relevante for virksomheder på tværs af hele landet samt på tværs af samtlige forretningsområder/brancher.

Dansk Erhverv anbefaler, at de angivne vækstdrivere suppleres med designdrevet innovation og service-/strategidesign, da design er en tværgående vækstdriver, som skaber brugerinvolvering, innovation og forandring indenfor alle brancher og forretningsområder.

Initiativer indenfor hver af de respektive tværgående drivkræfter er generiske i deres principielle udfordring, men det er afgørende for effekten af initiativer og programmer at disse i deres operationelle udformning er afstemt og tilpasset den enkelte virksomheds efterspørgsel og behov.

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse bør derfor sikre, at initiativer og programmer er fleksible og dynamiske i deres aktiviteter, så programmerne og initiativer kan tilpasses og afstemmes med den enkelte virksomheds behov og forretningsmæssige situation – og ikke omvendt.

Det fremgår af materialet, at der indenfor hver af de respektive tværgående drivkræfter forefindes initiativer drevet af offentlige og eller private aktører. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse skal sikre at operationaliseringen af strategiudkastet ikke resulterer i overlappende og identiske initiativer, men at disse er additionelle og komplementerende.

Del 2. Danske Styrkepositioner og fremtidens klynger

Dansk Erhverv finder at konsolideringen af styrkepositioner og fremtidens klynger til 10 (11) områder med et begrænset antal spirende klynger er et væsentligt, operationelt og *strategisk* erhvervsfremmeinstrument herunder ligeledes pejlemærkerne for fastlæggelse af såvel styrkepositioner som spirende områder jf. side 35.

Dansk Erhverv finder at de i strategiudkastet angivne 4 "sigtelinier" for klyngeorganisationernes aktiviteter jf. side 33 rammesætter vilkårene for klyngernes virke hensigtsmæssigt og operationelt herunder klyngernes samspil med øvrige erhvervsfremmeaktører.

Dansk Erhverv finder det hensigtsmæssigt at de angivne "sigtelinierne" ændrer status til operationelle kriterier/vilkår for at blive betragtet som dansk styrkeposition/klynge i relation til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategiudkast.

Dansk Erhverv finder det ligeledes væsentligt at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse monitorer og effektevaluerer klyngers aktiviteter ud fra disse kriterier/vilkår.

Dansk Erhverv har bemærkninger til følgende klynge/styrkepositioner og spirende klynger:

Maritime erhverv og logistik

Dansk Erhverv *anbefaler*, at styrkepositionen "Maritime erhverv og logistik" udvides med "Transport". Så styrkepositionen får titlen: "Maritime erhverv, Transport og logistik".

Danmarks traditionelle globale styrkepositioner på det maritime område er i de senere år suppleret og udvidet både inden for global logistik til lands, vands og i luften og de konkrete transportere, der udføres på vej, bane, luft og sø. Det dokumenteres blandt andet ved at den børsnoterede markedsværdi for Danmarks største maritime koncern nu er overgået af værdien for den største danske logistik- og transportkoncern.

Klyngerne af de store danske transport- og logistikvirksomheder tiltrækker andre globale virksomheder fra samme erhverv til Danmark og skaber dermed yderligere vækst og arbejdspladser

på området, der dog også har udfordringer i form af at tiltrække og uddanne den rette arbejdskraft samt andre strukturelle spørgsmål, der med fordel kunne identificeres og udvikles i en samlet klynge.

Hele værdikæden i transporten fra global afsender til modtager er en styrkeposition for Danmark, der bør gives de bedste muligheder for fortsat vækst og udvikling.

Dansk transportsektor rummer mange og brede muligheder for fokuseret indsats for vækst, men en helhedsorienteret strategi for transport kræver et *helhedsorienteret* fokus på hele transportkæden. Især, hvis man ønsker en logisk og sammenhængende erhvervs politik og erhvervsfremme, der tænker hele transportkæden og alle transportformer ind fra dør til dør med bedst mulig sammentænkning af sø-, landevejs-, bane- og lufttransport samt logisk på lagre og terminaler.

Dansk Erhvervs anbefaling til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse om at hele transportkæden samles i en og samme styrkeposition med titel: ”Maritime erhverv, Transport og Logistik” afspejles *ikke* i ”Strategi for decentral erhvervsfremme 2020–2023”, hvor det først og fremmest er den maritime transport og logistik, der er i fokus.

Det er en fejlprioritering da:

- Transport på landevej og tilhørende logistik fylder 93 procent af al dansk indenrigstransport af gods
- Danske transportvirksomheder beskæftiger direkte 53.837 lagerarbejdere og 32.251 chauffører
- Transport på landevej og logistik og lagre undergår i disse år meget store forandringer
- Transport i form af nærdistribution (last mile) frem til kunderne er et område i rivende udvikling, forandring og vækst. Ikke mindst på grund af øget e-handel

Dette stiller store krav om visionært fokus, hvis Danmark ønsker strategisk erhvervsfremme med decentralt fokus og en stærk klyngeposition, der kan fremme støtte af fremtidens innovation og vækst til gavn for virksomheder og ansatte i hele transportkæden, eftersom 93 procent af alt indenlandsk transport af gods foregår med lastbil.

Samtidig er transportbranchen præget af hastig udvikling, der især centrerer om følgende 4 trends og udviklingsområder, der kræver et samlet fokus, hvis virksomheder og ansattes fremtidige behov, innovations- og vækstmuligheder skal favnes ¹:

Øget nethandel

Stigningen i e-handel og dermed øget behov for transport og logistik ventes at fortsætte. Samtidig forventes fortsat øget efterspørgsel fra kunderne på fleksibilitet og leveringshastighed. Det betyder stigende kompleksitet og pres efter effektiviseringer og nye løsninger. Der ventes øget konkurrence og prispres med udvikling af nye kundeorienterede forretningsmodeller, hvor digitale løsninger bliver afgørende for succes.

¹ Fremtidens Transport, Handel og Logistik, Desk Research udarbejdet af Valcon A/S for Handels-, Transport- og Servicesektorens Kompetenceudviklingsfond, juli 2019)

Mindskelse af trængsel

Stigende tilflytning til storbyerne ventes at fortsætte, med stigende trafikmængde og trængsel til følge, særligt i myldretiderne. Samtidig ventes nye politiske tiltag for at mindste trængsel og fremme grøn transport. Det stiller nye krav til transportmarkedet og særligt de virksomheder, der står for transporterne de sidste kilometer frem til kunden eller slutbrugeren. Derfor bliver placering af lagre stadig vigtigere for transportbranchen, lige som optimering af transport og nye løsninger for nærdistribution bliver et stadig vigtigere parameter for vækst, innovation og virksomhedernes evne til at konkurrere.

Digitalisering og automatisering

Den teknologiske udvikling, herunder forskning i og brug af, big date, kunstig intelligens, digitale platforme og systemer, selvkørende køretøjer, droner, mobile robotter, "wearables" og 3D-print, er i hastig udvikling. Transportvirksomheder orienterer sig mod den nyeste teknologiske udvikling for fremme effektiviteten og produktiviteten.

Nye forretningsmodeller

Udviklingen af nye forretningsområder og forretningsmodeller som følge af digitalisering og nye teknologier (Industri 4,0) og nyt kunde- og servicefokus (Service 4,0) betyder, at transport- og logistikvirksomheder står overfor nye typer af konkurrenter fra innovative virksomheder, der bygger på data og teknologi og er født ind i den fjerde industrielle revolution – som for eksempel Amazon og Alibaba.

Traditionelle transport og logistikfirmaer har lager og godstransport som kerneforretning. De nye virksomheder og Tech-giganter har snarere handel, relaterede logistik aktiviteter og indsamling og brug af data som kerneforretning. Det betyder, at transport- og logistikbranchen konfronteres af ny og anderledes konkurrence.

Presset fra ændrede krav i begge ender af værdikæden, udfordringer med profitabilitet og manglende digitalisering giver forventning om øget "disruption". Det betyder, at virksomheder kan differentiere sig og udvikle konkurrencedygtighed ved at sætte fokus på service og værditilførende løsninger samt fleksibilitet og specialisering. Samtidig betyder on-demand økonomien, at løsninger (levering og samling) lige før levering nogle steder vil rykke længere ud i værdikæden og tættere på forbrugeren. Det forskyder og komplicerer værdikæden, men det betyder også, at transport- og logistikvirksomheder her har en mulighed for at opbygge en specialisering.

Samlet set, stiller de fire udviklingstendenser og trends både nye og store krav til virksomhederne samt til virksomhedernes rammevilkår og ansatte.

Et meget vigtigt element i danske virksomheders evne til fortsat vækst og innovation i fremtiden, er virksomhedens ansatte. Her tyder intet på, at virksomhederne i transport og logistikbranchen i de kommende år vil stå med et mindre behov for arbejdskraft.

En fremtid med brug af digitale løsninger, delvist selvkørende lastbiler og stadig flere lagre, der bliver computerstyret og betjent af robotter, betyder at job vil forsvinde, men samtidig vil der blive behov for nye jobfunktioner, som er mere kundeorienterede. Både behov for arbejdskraft og

selve jobbene vil ændre sig. Virksomhederne får brug for medarbejdere med nye kompetencer, og der bliver behov for en omfattende efteruddannelse af eksisterende medarbejdere, så de kan leve op til de krav, virksomhederne stiller til dem. Det betyder også, at der skal tænkes langt mere digitalt i uddannelserne og i den måde, virksomheder, ansatte og samfundet taler om kompetencer på.

Digitale teknologier

Dansk Erhverv er enige i at der er store potentialer i større anvendelse af kunstig intelligens i erhvervslivet generelt. Kunstig intelligens er en samlebetegnelse for en række teknologier som i disse år bliver teknisk og økonomisk mere tilgængelige og dermed mere relevante for mindre virksomheder. Parallelt med at udbrede anvendelsen af kunstig intelligens, er det også vigtigt at Danmark følger med på udviklersiden. Her falder EU bag især USA og Kina på investeringer, og det er afgørende at vi ikke blot bliver passive anvendere, men aktive udviklere af fremtidens teknologier set i lyset af aktuelle diskussioner om dataetik, som udkastet også berører.

Dansk Erhvervs genkender billedet af en større opmærksomhed og efterspørgsel på it-sikkerhed for også små og mellemstore virksomheder. It-sikkerhed vedrører alle virksomheder, og der opstår i disse år nye markeder for it-sikkerhedsprodukter og -services til også de helt små virksomheder, som ikke nødvendigvis har en it-afdeling endsige en dedikeret medarbejder til it-sikkerhed. Det er en udvikling Dansk Erhverv skubber på med, bl.a. med en aktuel indsats om en mærkningsordning for it-sikkerhed.

Turisme

Det noteres med tilfredshed dels at ønsket om, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse gennem sine øremærkede midler og øvrige annonceringer og programmer vil styrke udviklingen inden for de tre forretningsområder i dansk turisme. Dels at turismevirksomheder, ligesom alle andre erhverv, kan benytte det resterende erhvervsfremmesystems tilbud.

Det bemærkes med tilfredshed, at destinationernes internationale branding- og markedsføringsindsats skal ske i samarbejde og koordination med VisitDenmark og gerne via flerårige og gensidigt forpligtende samarbejder.

Særligt i.f.t. international markedsføring finder Dansk Erhverv det af afgørende betydning for den fremtidige turismefremmeindsats, at der tilvejebringes en ramme og målestok for hvordan international markedsføring skal tolkes. Konsensus alle aktører imellem er afgørende for succes, vil reducere eventuelle konflikter og reducere transaktionsomkostninger i samarbejdet VisitDenmark, de nationale selskaber og destinationerne imellem. Dansk Erhverv stiller gerne sine kompetencer og erfaring til rådighed for dette arbejde.

I forlængelse heraf, finder Dansk Erhverv det meget vigtigt, at der tilvejebringes en god og ensartet model for, hvordan VisitDenmarks, de nationale selskabers og destinationernes resultater og fremdrift måles. Dansk Erhverv anbefaler, at der udvikles et ensartet målings- og evalueringssystem, og at det er ensartede og sammenlignelige KPI'er som VisitDenmark, de nationale selskaber og destinationerne måles på. Også her stiller Dansk Erhverv gerne sine kompetencer og erfaring til rådighed arbejdet.

Robot- og droneteknologi

Dansk Erhverv genkender fremstillingen af, at (fysiske) automatisering- og robotteknologier i disse år bliver relevante for flere også mindre virksomheder i kraft af teknologierne prisudvikling og brugervenlighed.

Dog savner Dansk Erhverv en tilsvarende fremstilling af softwareroboter i afsnittet om vækst- og innovationspotentialer. Softwareroboter – eller ”Robotic Process Automation” (RPA) – dækker over en række teknikker til at automatisere administrative eller gentagne funktioner, fx sortering af e-mail, udtræk eller kopiering af data fra et fagsystem til et andet, eller løbende dokumentation og rapportering. Softwareroboter er overordentlig relevante for ikke mindst en serviceøkonomi som den danske, hvor syv ud af ti er ansat i en servicevirksomhed, og hvor rutineopgaver og dokumentationsopgaver kan fylde en betydelig del af arbejdsdagen, og koste kostbar tid fra kerneforretningen.

Dansk Erhverv mener at softwareroboter ofte overses i diskussionen om fremtidens teknologianvendelse. Der er tale om modne teknologier med ganske betydelige potentialer – fra driften af den lille virksomhed til den samlede danske samfundsøkonomi – og er derfor et område som også bør adresseres.

Det er således afgørende for Dansk Erhverv, at den nye erhvervsfremmebestyrelse er opmærksomme på udvikling og udrulning af denne væsentlige teknologi, og at dette fremgår eksplicit af rammen for den decentrale erhvervsfremmeindsats.

Spirende klynge - Rum-, sikkerheds- og forsvarsområdet

Dansk Erhverv indstiller at rum-, sikkerheds- og forsvarsområdet betragtes som et sammenhængende erhvervs- og teknologiområde, og som sådan får status i Erhvervsfremmestrategien som en spirende klynge.

Klyngeindsatsen vil skabe vækst og arbejdspladser i danske virksomheder. Derudover vil det sikre, at danske virksomheder er internationalt anerkendte og omfavner de nye iværksættere inden for området.

Vi ser en stigende efterspørgsel efter løsninger, der kan udbrede anvendelsen af data fra rummet, samt opgradere og sikre den kritiske infrastruktur gennem blandt andet cybersecurity. Særligt det globale marked for løsninger til at imødegå digitale trusler vil blive en væsentlig markedsmulighed for danske virksomheder.

Danmark har en lang række virksomheder, der er specialiseret indenfor dette område. Fælles for dem alle er, at de er innovative teknologivirksomheder, der både kan levere nationalt og globalt. Det sikrer både det danske forsvar- og sikkerhedsområde samt gavner den danske eksport.

Forskningsmæssigt er Danmark stærk inden for flere teknologiområder i relation til cybersikkerhed. Dette område får en stigende betydning og efterspørgslen efter sikre, brugbare og innovative løsninger er stærkt stigende.

Størstedelen af de danske virksomheder på dette område er iværksættere og SMV'er. På nuværende tidspunkt arbejder ca. 1000 danske virksomheder indenfor rum, sikkerhed og forsvar.

Mange af disse virksomheders produkter og services er "dual-use". De har en direkte anvendelse indenfor og uden for forsvarsområdet. Det skaber synergier på tværs af brancher, når løsninger der er udviklet til et formål eller område også har værdi på et andet.

Del 3. Regionale drivkræfter for vækst og udvikling

Dansk Erhverv tilslutter sig strategiudkastet tilgang til at den decentrale erhvervsfremme skal kunne imødekomme virksomhedernes behov i alle dele af Danmark på en effektiv, relevant og tilgængelig måde.

Dansk Erhverv noterer sig at de syv regionale kapitler i stor udstrækning angiver de samme udfordringer på tværs af geografierne – og forskellene på tværs af geografierne ligger indenfor de respektive angivne prioriteter og erhvervsstrukturen.

Dansk Erhverv har som sådan ikke bemærkninger til de syv kapitlers angivelser af udfordringer, prioriteter og erhvervsstruktur, men vil påpege den generelle mangel på handlens og detailhandlens samt serviceerhvervene i øvrigt økonomiske betydning såvel i et nationalt som i et internationalt perspektiv. Denne dimension er fraværende i de syv kapitler.

Dansk Erhverv vil understrege, at det er afgørende for strategiens succesfulde udmøntning i konkrete initiativer og programmer, at dette ikke ske med geografiske afgrænsede vilkår og prioritering, men afsæt i virksomhedernes behov og efterspørgsel uafhængig af geografi.

Venlig hilsen,

Niels Milling

Chef for Regional afdeling, Underdirektør, MPA